

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.

Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —

Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.

Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščenecv, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 30.

Sobota, 15. aprila 1933.

Leto VIII.

Mir vam!

Ves katoliški svet proslavlja te dni vstajenje Kristusa in oznanja mir na zemlji. Mir in srečo oznanja v imenu odrešenika, o katerem pripovedujejo in pišejo, da je pred 1900. leti (nekoliko pozneje) oznanjal svetu ljubezen, mir in da je vsak človek ustvarjen po božji podobi in da zasluži enako spoštovanje neglede na pokolenje, oblast itd.

Lep nauk! Lepo geslo!

Toda kaj kažejo dogodki današnjih dni?

Milijone ljudi je brez kruha. Milijone ljudi umira in hira. Zato ti milijoni ljudi, ki so vsi ustvarjeni po božji podobi, zahtevajo kruha, in ker kruha ni, zahteva politične pravice in besedo v ravnanju človeške družbe, da se razmere izpremenijo tako, da bo človek, ustvarjen po božji podobi, imel vsaj kruha in izpolnil svojo življensko nalogo.

Kje je tu morala? Kje je tu čuvanje človeškega dostojanstva? To ni prav!

Mir pomeni — bratstvo med enakimi!

Göring pruski ministrski predsednik.

Baron Papen odstavljen.

Dne 11. t. m. je kancler Hitler odstavil pruskega komisarja barona Papena in imenoval za pruskega predsednika vlade Göringa. Papen, ki je Hindenburgu priporočal koalicio s Hitlerjem, je doživel s tem občuten politični poraz.

Posebno razburjen je zaradi tega Hitlerjevega koraka reakcionarni dr. Hugenberg. Rekel je na seji svoje frakcije: Ne spadamo v ono klaverno vrsto meščanstva, ki bi ob resnem in razburjenem času bojazljivo zapustili svoja mesta. Revolucije imajo veliko nevarnost, da z radikalizmom uničijo vse duhovne in materialne dobrine...

Propadanje svetovnega trga.

Po podatkih Društva narodov je svetovni trgovinski promet, preračunjen na zlato vrednost, nazadoval od leta 1929 v letu 1930 za 19 odstotkov. Promet 1931 je bil zopet manjši za 28 odstotkov kakor v letu 1930. V prvi polovici leta 1932 je zopet nazadoval svetovni promet za 33 odstotkov v primeri s prvo polovico leta 1931.

Padec ni samo po vrednosti znoten, ker so cene v letih 1930 do 1932 padle za polovico. Množina blaga v prometu je namreč padla 1930 za 7, 1931 za 9 in za 11 do 12 odstotkov v prvi polovici leta 1932. Zadržane navedeni padec se ne nanaša na živila, ker se je promet z živili neznatno povečal. Prizadete so pa surovine in zlasti najrazličnejši izdelki.

Erzbergerjevi morilci pomiloščeni.

Pred leti so zavrtno umorili trije mladi ljudje ministra Erzbergerja, ker se je zdel nevaren fašistom. Vsi trije so ubežali v inozemstvo. Hitlerjeva vlada je tudi te morilce pomiloštila. Erzberger je pripadal centru, centru bo pa sedaj sodeloval s fašizmom. Našli so se bratci.

Hitler proti državnim uradnikom. Nemška vlada je pooblastila komisarja, da preprovo državnim uradnikom vsakršno strokovno organizacijo. — Interesom uradništva pa Hitler le ni zadostil.

Pred novimi redukcijami v revirjih TPD.

Česar smo se v revirjih Trboveljske premogokopne družbe najbolj bali, to se namerava sedaj izvesti. Napovedano je že, da se bo v Zagorju reduciralo 166, v Trbovljah 100, v Hrastniku 133 rudarjev. Odpust se ima izvršiti s 15. aprilom in 1. majem. Akordne postavke se znižajo za 10 odst.

To je dar TPD njenim rudarjem za velikonočne praznike. Ali tu se ne gre zato, ali je to izvršeno v tem ali onem času, temveč gre za to, kaj bo s temi ljudmi in njih družinami? To je vprašanje, s katerim se bomo mogli vsi baviti in tudi TPD. Tu ne gre več samo za izjave »radi pomanjkanja naročil jih moramo toliko odsloviti«. Še manj pa, da ta ali oni meščanski list danes o tem nekoliko zjavka, a jutri je pa to za njega že davno pozabljen zadeva. Ne, tu se mora poiskati vzroke, jih najti in potem odpraviti.

Če vzamemo, da je že sedaj med še zaposlenimi rudarji tako strašna beda, da se sploh ne da popisati in da je v revirjih že toliko brezposelnih od prejšnjih let, ki nikjer ne morejo dobiti dela, potem si lahko

predstavljamo, kako bodo potem še novi reduciranci pomnožili vrste brezposelnih.

Sedaj pa vzemimo, v kakšnem žalostnem položaju se nahajajo že sedaj ti brezposelni. Sredstva, ki se jim nudijo iz prehranjevalnih odborov, so absolutno nezadostna. Poleg tega pa so tudi še ta sredstva, ki so bila na razpolago, popolnoma izčrpana. Prehranjevalni odbori in občine so brez sredstev. Potrebe pa vedno večje. Kam torej z ljudmi? Ali se jih bo pustilo od lakote poginiti? Ali je to plačilo za njihovo pridnost, njih pohabljenost ude, njih izgubljenost zdravje? Ne, ako se to zgodi, potem je to največji socialni zločin.

Ne, to se ne sme zgoditi! Ne bomo za danes odgovarjali na razne družbine utemeljitve, zakaj tako postopa, iz razloga, ker pričakujemo še tozadevno razpravo, vendar izjavljamo, da se bo moralo storiti vse, da se te redukcije preprečijo. Zakaj absolutno se ne sme dopustiti, da bi radi kapitalističnega profitorskega pohlepa moralo toliko ljudi od lakote poginiti.

Starostna preskrba državljanov.

Brez posebnih zavarovalnih prispevkov.

Že meseca aprila lanskega leta se je bavila mednarodna konferenca dela z mednarodno pogodbo glede zavarovanja za invalidnost, starost in svojcev. Na letošnji konferenci bo razgovor tudi o splošni preskrbi državljanov brez posebnih prispevkov in je urad dela izdelal tozadevni načrt.

Mednarodni urad dela pravi, da je gospodarstvo danes tako razvito, da bi bila dolžnost držav, da to skrb prevzamejo same, ker razni ubožni zakoni niso popolni, so poniževalni in tudi socialno zavarovanje ni

kos tej nalogi, ker ima zlasti težave s pobiranjem prispevkov.

Razne države so že uvedle tako, sicer nepopolno preskrbo. Z mednarodnim dogovorom bi se to vprašanje temeljiteje rešilo, ker končno je le država oni gospodarski faktor, ki tako važno vprašanje lahko reši. Danska ima že od leta 1891. tak zakon, Nova Zelandija od l. 1898, Velika Britanija od leta 1908 itd. Obstoječi zakoni so sicer še nepopolni, ali začetki so tu in je s tem priznana moralna dolžnost držav.

Danska proti nezaposlenosti.

Delavski vpliv v vladi.

(IGB) V danskem državnem zboru je socialni minister predložil tri zakonske načrte. Ti načrti so vsi utemeljeni s tem, da nezaposlenost naglo narašča in da je nespametno in da je neizmerno velike neproduktivne zneske izdajati za podpore ob nezaposlenosti, če je mogoče opraviti za tisti denar produktivno (koristno) delo.

Prvi zakonski načrt se tiče prinosu iz javnih sredstev za večjo zaposlitev delavcev. Načrt predvideva prispevek takim obratom in zavodom, pri katerih je mogoče povečati število zaposlenih delavcev s pomočjo javnih prispevkov. Ti javni prispevki za večjo zaposlitev pa morajo znašati manjši znesek, kakor bi bil potreben za podporo nezaposlenih.

Drugi zakonski načrt zahteva začasno uvedbo 40 urnega tedna pri določenih javnih in privatnih delih, ki se izvajajo z ozirom na nezaposlenost. Pri delih, ki uživajo javno podporo, se morajo garantirati tarifni delovni pogoji.

Tretji zakonski načrt prepoveduje vsakršno nadurno delo v obratih in industriji, v stavstvu, v transportnih podjetjih kakor tudi v trgovini. Prepoved mora veljati tudi za neorganizirane delavce in se raču-

na z možnostjo, da se s to določbo pomore 4000 delavcem do zaposlitve.

V koliko bo mogoče izsiliti spremembo teh treh zakonov v državnem zboru, še ni gotovo, ker sta tako konservativci kakor kmetiška stranka pri prvi obravnavi načrte odklanjali. Načrti so bili odkazani posebnimi komisijami.

Dollfuss je poletel v Rim.

Konference krščansko-fašistične reakcije.

Neki list je pisal, da pojde avstrijski kancler dr. Dollfuss v Rim, da tam opravi velikonočno izpoved. To je seveda njegova privatna zadeva, ne verujemo pa, da bi hodil v Rim zaradi te svoje zadeve.

Dr. Dollfuss je obiskal Vatikan in Mussolinija. Zato ni dvoma, da ima njegovo potovanje političen značaj, ki ima namen, da ga zbliža s fašizmom. Povsod namreč opazamo, da se je klerikalizem kar čez noč oklenil fašizma, ker vidi v njem rešilnega angela hierarhije in kapitalističnega gospodarskega sistema.

V Rimu je že bil dunajski kardinal dr. Innitzer, ki je kanclerju pripravil teren za posvetovanja.

Velikonočne misli.

Vsako leto se je v delavskem tisku čitalo navduševalne članke o skorajšnjem vstajenju proletarijata iz kapitalističnega suženjstva.

Srčna in iskrena voščila proletarijata so bila enotna in končala z vzklikom, da bi le prišel dan vstajenja proletarijata, da bi že bil konec Golgotе, na kateri živi in trpi delovno ljudstvo.

Letošnja voščila razrednega delavstva ne bodo prešinjena s takim optimizmom, kako so bila pretekla leta, ker udarci, ki so v tem letu zadeli evropski proletarijat, so morali hujši in silnejši, kakor so bili oni iz leta 1914, ko je napočila strahovita svetovna vojna.

Gospodarska kriza, katera je milijone in milijone delavcev in nameščenecv vrgla na cesto, jih oropala najelementarnejše pravice — do dela, do življenja — je na eni strani ojunčila kapitaliste in na drugi strani prinesla veliko razočaranje vsem tistim, ki so trdovratno verovali, da obubožanje delavskih mas dviga revolucionarni duh in odpor nost istih. Dogodki so pa pokazali, da čimbolj je v katerikoli državi naraščala beda in siromaštvo med delavskimi masami, tembolj je padala njih moralna in fizična odporna sila in kapitalizmu ni bilo težko, potem svojih agentov-fašistov v največjih delavskih centrih zlomiti odpor delavstva.

Od kapitalistov izdrževani narodni socializem ali fašizem je danes gospodar velike proletarske Nemčije in širi svoje peruti že preko svojih mej v druge sosedne države.

Kako je do tega prišlo, kakšni so vzroki in po čigavi krivdi se je to zgodilo, bo ugotovila zgodovina! — Eno pa moram izjaviti, in sicer to, da po mojem mnenju grešijo tisti naši prijatelji in nasprotniki, ki zavračajo vso krivdo na nemško socialno demokratično stranko. Bodimo si odkriti in priznajmo, da je težko določiti, kdo je več zakrivil — socialisti ali komunisti. Gotovo je, da leži krivda na obeh straneh, ker eni in drugi so psihologijo in razpoloženje delavskih mas, kakor tudi obrambno silo kapitalizma slabo ocenjevali.

Eni so se zanašali na brezkončno revolucionarno razpoloženje delavskih mas, ki bo ob pravem času izbruhnilo. Drugi so pa računali na veliko število in disciplino svojih mas, pred katerim mora kapitalizem imeti respekt. Med enim in drugim se je vsa povojna leta vršil bratomorni boj, namesto da bi ta boj bil koncentriran proti kapitalizmu.

Tretja internacionala je dekretirala razkol in dala svojim pristašem parolo, da je treba najprej uničiti socialno demokracijo, ker bo potem s kapitalizmom lahko obračunati. Socialnodemokratična stranka je morala velik del svojih sil trošiti v boju za obrambo pred napadom s strani komunistov. Marsikatero pogrešno potezo s strani socialne demokratske stranke je treba pripisati dejstvu, da je bila vedno med dvema frontama. Rezultat tega medsebojnega boja je popolno triumf fašizma in poraz socialističnega in komunističnega gibanja.

S porazom delavskega razrednega gibanja v Nemčiji sta brezdvomno zelo prizadeti tudi druga in tretja internacionala, ker ne ena ne druga ni v stanju muditi uspešne pomoči nemškemu proletarijatu.

Posledice tega udarca bo občutil v večjem ali manjšem obsegu tudi proletarijat v ostalih državah Evrope, v katerih bo kapitalizem potem svojih agentov skušal izrabiti to priliko in pritisniti na proletarske socialne in politične pridobitve.

Iz vsega navedenega je jasno, da tudi za proletarce v Jugoslaviji ni vseeno, kako se razvijajo dogodki drugod, že radi tega ne, ker smo ravno mi zidali naše razredno gibanje tudi na mednarodno solidarnost, kateri se imamo za marsikatero uspehe na socialnopolitičnem polju zahvaliti. A ravno radi tega je nujno potrebno, da se razredno delavsko gibanje v naši državi znajde, se iz dogodkov uči ter svoje delo in taktiko temu primerno usmeri.

Eno je treba takoj poudariti, da tisti, ki mislijo, da je s porazom delavskega gibanja v Nemčiji, v Italiji in drugod uničen marksizem in razredno gibanje sploh, se zelo motijo. Dokler bo obstojal kapitalizem, bo obstojal tudi proletarijat, dokler bo obstojalo izkoriščanje in brezpravnost delavstva, bo obstojal tudi odpor istega v eni ali drugi obliki. Motijo se tudi tisti, ki mislijo, da bo Hitler s svojo šovinistično politiko spravi k delu in kruhu 7 milijonov brezposelnih delavcev in nameščen-
cev, ker je to mogoče le z izpremembo kapitalističnega sistema v Nemčiji in drugod. Tega pa ni izvršil Mussolini v Italiji in ne bo izvršil Hitler v Nemčiji. A ravno to je, kar zagotavlja, da je sedanjí poraz delavskega gibanja le predhodnega značaja in da bo delavsko razredno gibanje zraslo še močnejše in z bogatejšimi izkustvi. Gospodarski razvoj gre svojo pot, ne ozira se ne na levo ne na desno in ta diktira zakone življenju.

Ko smo to ugotovili, nastane vprašanje, kako naj se delavsko gibanje razvija pri nas v Jugoslaviji, da bo postalo močnejše, solidnejše in sposobno braniti svoje do sedaj pridobljene pravice in pa voditi boj za nove pridobitve!

Ena glavnih nalog našega gibanja, naših funkcionarjev, je ta, da se prične z najintenzivnejšo akcijo za doseg **enotnega strokovnega gibanja**. Vse ovire osebnega, plemenskega, regionalnega značaja se mora premagati in se z dobro voljo tudi bo premagalo. Nobena fraza ne z desne ne z leve, nobena forma organizacije ne sme preprečiti enotnosti strokovnega pokreta v okviru svobodnih strokovnih organizacij, v katerih okviru mora biti dovolj prostora za razredno zavedne delavce in nameščence. Le taka organizacija bo kos svoji nalogi.

Drugo pereče vprašanje, katero se nam postavlja na dnevni red in ki zahteva rešitve, je samostojno politično udejstvovanje proletarijata v Jugoslaviji.

Naše delavstvo je že od 6. I. 1929 politično pasivno in gleda ob strani, kako se notranja politika v naši državi razvija. Tudi takozvano »punktaško« gibanje je le s strani opazovalo in pustilo, da meščanske grupe same med seboj obračunavajo in se tudi sporazumejo. Delavstvo se ni pridružilo ne eni ne drugi strani.

S tem pa še ni rečeno, da delavstvo nima interesa na razvoju in konsolidaciji naše države. Tudi ni rečeno, da nima svojega stališča napram najvažnejšemu notranjemu problemu — ureditvi države.

Jaz sem za svojo osebo prepričan, da je velik del pristašev bivše Socialistične stranke Jugoslavije še danes mnenja, da je bil program naše stranke dober in edini, ki je odgovarjal potrebam delovnega ljudstva in konsolidaciji države. Naša stranka je odločno zastopala stališče popolne enotnosti države, s centralnim parlamentom ter z najširšo upravnó decentralizacijo po večjih gospodarskih, prometnih, kulturnih in socialno sorodnih zaokroženih enotah (ki naj se imenujejo banovine ali oblasti) s svojimi skupščinami, ki naj sklepajo o vsem, kar spada v njihov delokrog, ker se le v tako urejeni močni in svobodni državi more jugoslovansko delavstvo razvijati ter socialno, gospodarsko in politično napredovati.

Naša stranka ni od teh načel odstopila niti v dobi najhujšega navala s strani slovenskih avtonomistov, hrvaških šovinističnih republikancev in federalistov. Doživeli smo tudi volilne neuspehe — ali I. 1927 se je že obrnilo na bolje, ker je delavstvo spoznalo, da je ta naša politika edina, ki odgovarja potrebam delavstva.

Drugo vprašanje, ki se nam postavlja, je ustanovitev politične delavske stranke. Mislim, da je z ozirom na spremembo društvenega in volilnega zakona, kakor tudi z ozirom na razvijajoče se dogodke in politično situacijo, ustanovitev oziroma prijava za ustanovitev stranke postalo ne samo aktualno, temveč tudi nujno vprašanje.

Só posredi razne ovire politične in praktične narave, ali vse te se da premestiti, ako se zamislimo v čase, v katerih je živelo delavstvo, ko se je začelo organizirati v soci-

jalistično stranko v bivši Avstriji in drugod. Tudi takrat niso bile niti gospodarske niti socialne razmere drugačne kakor so danes in vendar se je začelo z delom.

Smatram, da je ravno sedanja doba takšna, ki nas naravnost kliče, da ustanovimo politično stranko, da potom te nudimo našemu delavstvu možnost političnega udejstvovanja in možnost obrambe pridobljenih pravic. Danes je naše delavstvo navezano samo na svojo lastno moč in na svoj politični vpliv v državi.

Želim, da bi sodrugi in prijatelji te moje misli prav razumeli in napravili vse potrebne korake, da pride čimprej do izmenjave misli in do konkretnih sklepov. V kolikor sem informiran, naše delavstvo, zlasti v industrijskih centrih, pričakuje odločitve v tem vprašanju. J. P.

Kaj sedaj?

Razmotrivanje k 5. marcu 1933.

Spisal Karl Kautsky.

(Konec.)

Bojevati se moramo z orožjem, ki je pri nas bolj razvito kakor pri nasprotnikih; z orožjem, ki ga je nemški proletarijat že pod zakonom proti socialistom mojstrsko sukal: vdana, nesebična zvestoba, vztrajnost, duhovna premoč. Kakšno obliko bo pri tem naš boj zavzel, ni odvisno od naših želja. Nasprotnik je v premoči, si je osvojil zakon ravnanja. Naša naloga mora biti, da vse njegove naklepe onemogočimo, da vzdržimo skupnost naših sodrugov, in jih ne prenehamo informirati in poučiti o vsem. Kakšne oblike organizacije in propagande bomo uporabljali, bo odvisno od razmer. Toda kolikorkoli različne naj bodo oblike, ohranitev organizacije in propagande ostane v bližnji bodočnosti naša najvažnejša naloga. Prav tako važno bo tudi seveda, da se izrabi vsaka prilika, ki se nudi, da govorimo k prebivalstvu in mu pojasnimo, da je »sanacija« nasprotnikov odredila. Če se posreči ta naloga, smo že storili ogromno delo. In to delo se da opraviti, če se ne žrtvujejo naše najboljše moči v predčasnih in nezmisljenih pustolovščinah. V Italiji in sovjetski Rusiji je dejansko vsaka svobodna organizacija in izjava nemogoča, kakor se zdi tudi ilegalna. In nemška diktatura pa se nahaja pod bolj neugodno zvezdo, kakor ruska ali italijanska. Lenin je bil mož, ki je mnogo študiral in mislil. Tudi Mussolini je absolvirал socialnodemokratsko šolo. Iz izjav današnjih gospodov Nemčije pa ni nič razvidno, da bi bili še kaj drugega študirali, kakor pozno nordijskih junaških mladeničev.

Obenem pa prihaja vlada rjavosrajčnikov v mnogo neugodnejšem trenutku na oblast kakor so prišli črnosrajčniki. Ob višku najgrozovitejše krize, ki je kdaj bila doslej v kapitalističnem svetu. Obup zaradi te je povod za beg pod Hitlerjeve zastave. Posledica domneve je to, ker tako nastopa, da ima Hitler recept za odpravo bede že v žepu. Čim se razpoči ta pena obljub, se bo opozicija proti njemu v tem večjih množicah in tem bolj divje okrenila proti njemu, kolikor prevelika so sedaj pričakovanja njegovih vernikov.

Doslej še ni noben človek mogel kapitalistične krize odvrniti, tem manj sedanjo s tako ogromno silo. Toda nje najhujše posledice se dajo omiliti, urediti more vlada nje odpravo, ki ima globoko znanje in ga združuje z najmarljivejšim, stvarnim delom, s sodelovanjem z vladami inozemstva in s strokovnjaki (tudi proletarskimi) svoje lastne dežele. Danes pa se v Nemčiji odstranjujejo iz državne uprave aparata najboljše moči in nadomeščajo z ljudmi, katerih prednosti obstojajo samo v udriga na eni strani in slepa pokorščina pred najvišjimi gospodi. Ta vlada mora spraviti gospodarski ruín na vrhunec in množice prav kmalu razočarati.

Tudi panik ni mogoče po volji napravljati, kadar bi se komu zljubi-

lo. Ne pojavi se vsak dan »leteči Holandec«, katerega strahovni pojav nastopa samo, da povzroča nesrečo brez kakršnegakoli namena. Celó štreberji, ki danes rjavi režim tako gosto oblegajo, mu ne ostanejo vsi zvesti. Zakaj, če še toliko služb iznova zasede s svojimi ljudmi, vendar ne bo dosti mest za ogromno število ljudi, ki se pehaajo za službe, ki jih pričakujejo od režima. Tisočem jih bo režim preskrbel, stotisoči pa ne dobe ničesar. Vsak pa, ki bo moral biti zavržen, bo postal nasprotnik sedanjega režima.

Po notranjih sporih zrahljani režim, postavljen pred težke naloge, bo vedno manj sposoben, da jih reši ter da pomiri nezadovoljnost množic. Neizogibno je gospodarsko propadanje države pod sedanjimi vodstvom, neizogibna naraščajoča beda ne le proletarcev, marveč tudi malomeščanov in kmetov, mnogih intelektualcev in celo nekaterih kapitalistov.

Če se pa množice, ki danes drve za Hitlerjem, iztreznijo, potem bodo našle v nemški državi samo še eno trdno oporišče, okoli katerega se utegnejo zbirati. Če ostane socialna demokracija sama sebi zvesta, če se bodo socialnodemokratski delavci tudi v bodoče vedli pogumno, tako trdno sklenjeni, tako jasni v svojih ciljih, tako premišljeni v svojem znanju, tako zvesti in neupogljivi kakor doslej, potem se bodo morali vsi izmučeni in preganjeni zopet zateči k nam, ne pa v rjavi tabor. Potem bodo Hitlerju na razpolago samo bajonet, pa tudi ti ne absolutno.

Kadar bomo zopet tako daleč, potem bo zopet čas za uspešne akcije množic proti gospodujočemu sistemu. Potem nam bo mogoče zopet opustiti defenzivo in preiti v ofenzivo.

Ofenziva bo najintenzivnejša zaradi veličine naloge, ki jo imamo. Zakaj vsaka zmaga socialne demokracije bo pomenila pridobitev na moči v svrhu preureditve države v zmislu delavskega razreda. Pomenila bo zbuditev nemškega ljudstva iz bede in siromaštva, ga dvigala kvišku k srečnejšim življenjskim oblikam.

Pogled v to sijajno bodočnost, ki nam jo more prinesiti samo socialna demokracija, naj opogumi naše sodruge v Nemčiji v teh strahovitih dneh, ki čakajo ves proletarijat, vse poštene delovne ljudi v nemški državi. Nemška socialna demokracija je v sedemdesetih letih svojega obstoja marsikateri udarec neoslabljena prestala, izkazala se bo tudi ob tem strahovitem času.

Članek je bil napisan takoj po volitvah, ko še ni bilo mogoče presojati bodočega terorja. Vsekakor pa je resnica, da socializma v Nemčiji tudi ta teror ne zatne. Op. ur.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Vilko Ivanuša:

Vstajenje.

Somrak.

Plavo pomladno predvečerje. Nekje poje ptica na vrhu sulice, ki je prebodla živo človečje srce. Sulica je še krvava. Gosta lepljiva kri se cedi na njej. In kadi se v večernem zraku. Stari zvonar zvoni. Zvonovi jokajo.

Vzdihujejo od ponižanja, dočim nekje bolno zavija pes.

In krvavo plantijo bengalski ognji in obsevajo lica prisotnih z nekakšnim strašnim sijajem, vsi pa izgledajo kakor skremžene maske.

Človek, zavedaj se!

In poglej.

Ptica bi pela tudi na vrhu veje z razcvetelimi, dehtečim cvetjem, ne pa samo na krvavi sulici.

Spametuj se!

In razumi.

Zvonovi bi jokali in pes bi zavijal, da je tudi Karneval in ne samo Vstajenje.

In ljudje?

Oblike krtačijo, posteljino zračijo in kokoši gulijo.

Če jih imajo!

Nekateri se pehaajo, lačni in razcapani.

Psujejo in proklinjajo.

In ceneno umirajo.

Upognjenih glav korakajo kakor anemična in fantastična deca.

V pomladi sanjajo kot kostobolne žene.

In potuhnjeno molčijo.

Pozabili so Človeka, ki je radi socialne pravice pred devetnajstimi stoletji umrl na križu v največjem ponižanju in mukah.

In topo hodijo kakor jetniki v krogu golega dvorišča.

Figure obupancev z votlimi in izcejenimi lobanjami.

Ne vedo kaj delajo...

Nekje pa groteskno godba igra in zvonovi kličejo:

— Aleluja!

Čuti se prisilen vonj kadila.

— Aleluja!

Nekje pa stoji zapisano:

»Blagor onim, ki so ubogi na duhu, kajti njihovo je kraljestvo nebeško!«

Doma in po svetu.

Kaj nudijo strokovne organizacije. Strokovne organizacije imajo predvsem nalogo, da izboljšujejo in branijo delovne razmere, to je, da se bore za izboljšanje socialnega položaja delavstva. Razentega je njih dolžnost, da goje med delavstvom solidarnost in delavsko zavest. V sedanji krizi imajo organizacije tudi težko materialno skrb za svoje člane. Tako je avstrijska zveza lesnih delavcev s podružnicami vred v letih 1923 do 1932 na podporah za nezaposlene izplačala 1.280.906.77 šilingov (to je okoli 11 milijonov Din); za invalide (uvredena šele 1931) 348.732.72 šilingov (ali ca. 3.2 milijona Din); za stavke 520.930.56 šil. (okoli 4.6 mil. Din) itd. V desetih letih je izdala zveza za članstvo na podporah za nezaposlenost, onemoglost, stavke, selitvene stroške, pogrebne in pravovarstvo 2 milijona 527.555.04 šilingov ali skoraj 23 milijonov dinarjev. Avstrijska organizacija je te dni slavila štiridesetletnico svojega obstoja ter je mogla prenašati sedanjo krizo s težkimi žrtvami svojih zvestih članov, ki vedo, da je strokovna organizacija njih odvnetnik, zastopnica njihovih interesov, zaščitnica tarifnih pogodb, delovnih in mezdnih pogojev. Delavci se zavedajo, da je pravica, ki je z njimi rojena, mogočnejša in naravnejša kakor brutalna pravica kapitalističnega gospodarskega reda. Prepričanje o delavski pravici ustvarja čudovito moč.

»Vseslovanski dan« se imenuje vseslovanski kongres v Mladi Bole-slavi na Poljskem, ki se vrši ta teden. Na njem govore odlični predstavniki vseh slovanskih narodov, ki povdarjajo potrebo čim tesnejšega sodelovanja med vsemi slovanskimi narodi. Obnova panslovanskega gibanja je reakcija na agresivnost germanskega nacionalizma.

»All je to mogoče«, tako se je zadnje dni slišalo na večjih krajih pred izložbami »Tivar« prodajaln. Znana domača tvornica »Tivar-oblek« je namreč ponovno znižala svoje nizke cene, kar je domala neverjetno z ozirom na kvaliteto, ki je po priznanju strokovnjakov odlična. Trdka je pravilno postopala, ker je računala, da se bo z znižanjem cen pomnožilo število odjemalcev, ker danes skoro vsakdo nosi »Tivar« obleke, ki so zelo poceni, a vrhu tega odlične kvalitete. R. T.

Vsled preobilice gradiva je moral podlistek topot izostati.

Bolgarski parlament je na predlog vlade razveljavil 31 delavskih mandatov. Vlada utemeljuje predlog, da so prikriti komunisti, člani prepovedane organizacije in so pokazali, da simpatizirajo s komunističnimi metodami.

Električna železnica na Dunaju mora prvega maja voziti. Vlada je sklenila, da mora dunajska električna železnica prvega maja voziti, če ne, bo vlada občini odvzela koncesijo.

Varstvo stanovanjskih najemnikov na Čehoslovaškem. Čehoslovaški parlament je podaljšal zaščito stanovanjskih najemnikov do konca 1. 1933. V § 2 podaljšane zakona se določa, da so od 1. januarja 1934 vsa štirisobna stanovanja svobodna in da niso več zaščiteni. Dalje se izločijo tega dne iz zaščite vse osebe, ki imajo najmanj 50.000 Kč letnih dohodkov (to je okoli 90.000 Din). — Socialne razmere so pa na Čehoslovaškem boljše kakor pri nas, a pri nas ni zmisla za zaščito stanovanjskih najemnikov, dasi bi bil potreben vsaj zakon proti odedruštvu z najemniškimi cenami.

Burne protinemske demonstracije po vsej Poljski. Radi preganjanja Poljakov in poljskih Židov v Nemčiji se vrše po poljskih mestih protinemske demonstracije, ki zahtevajo od vlade energičnih ukrepov, boj kot nemškega blaga, izgon nemških nacionalistov in drugo. Istočasno se javljajo prostovoljci za oboroženo akcijo proti Nemčiji. — Iz enega nacionalizma se poraja vedno drugi nacionalizem. Na ta način ne bo konfliktov nikdar konec.

Centralizacija Nemčije. Hitlerjeva vlada hoče Nemčijo, ki je sedaj štela okoli dvajset samoupravnih dežel, od katerih je bila največja Prusija, centralizirati. Dežele sicer ohranijo svojo samoupravo in deželne zbornice, a namesto predsednikov vlad, ki so bili voljeni, bo vlada imenovala komisarje, oziroma namestnike, ki bodo popolnoma odvisni od centralne vlade ter jim bodo deželni glavarji podrejeni. Komisar za Prusijo bo Hitler sam. Ta načrt centralizacije je že pred leti propagiral kancler Bismarck. Tozadevni zakon je sklenjen.

Predsednika rudarske internacionale in voditelja nemških rudarjev Husemanna so bili nemški fašisti z drugimi rudarskimi voditelji zaprli. Zasedli so bili tudi hišo organizacije v Bochumu. Sedaj so končno izpustili Husemanna, vrnili hišo organizaciji, ki je izdajala dalje tudi svoj list. Usoda zveze pa je kljub temu še negotova, toda organizacija bo vztrajala tudi ob najhujšem preganjanju in ob nepričakovanih ukrepih oblasti.

Kmetiški delavci ne smejo v Nemčijo. Iz raznih evropskih držav so hodili kmetiški delavci v Nemčijo čez poletje na delo. Državni zbor je sedaj sklenil, da se tujim delavcem dostop v Nemčijo prepove, v kolikor nimajo za to posebnega dovoljenja. — V kolikor ne bo kazalo jun-kerjem, da te siromake lahko izkoristajo.

Herriot pojde v Ameriko. Herriot potuje v Ameriko dne 17. aprila, da se razgovarja o najnovejših mednarodnih pojavih glede Evrope.

Protinemska demonstracija v Parizu prepovedana. V soboto sta se vršila v Parizu dva velika shoda proti preganjanju Židov v Nemčiji, na katerih so govorili odlični francoski predstavniki vseh političnih in verskih smeri. Med drugim so govorili bivši državni podtajnik Moro Giffaie, protestantski pastor Monaud, karmoliški kanonik Beglanger in vodja socialistov Leon Blum. Oba shoda sta sprejela enake resolucije, v katerih se izjavlja, da preganjanja Židov, kakršna se sedaj dogajajo v Nemčiji, niso dostojna velike in civilizirane države. Po shodih se je nameravalo prirediti po pariških ulicah velik manifestacijski obhod, ki ga je pa francoska vlada v zadnjem trenutku prepovedala.

Napredek švedskih strokovnih organizacij. Švedska je dežela svobode v primeri s srednjo Evropo.

Tam so svobodne strokovne organizacije pridobile 1932 49.417 novih članov. Število članov znaša sedaj 638.593, kar je za malo deželo jako mnogo. Deželna centrala obstoja iz 41 zvez, ki imajo 5783 podružnic. Na Švedskem šteje celo natakarska organizacija 10.778 članov, ki je zlasti pri nas silno zaspana.

Poslanika za Nemčijo Zedinjene države nočejo imenovati. Predsednik Roosevelt meni, da je treba počakati, kako se bodo dogodki v Nemčiji razvijali.

Naročajte in širite »Delavsko Politiko«! Zahtevajte jo v vseh lokalih, kamor zahajate! Kupujte edinele v trgovinah, katere inserirajo v delavskih listih! Podpirajte svoj tisk, ker s tem jačate svojo moč!

„Inspekcija dela postala oblastvo.“

Tako je rekel podpredsednik obrtne zbornice g. Josip Rebek v svojem poročilu na plenarni seji ZTOI (Zbornica za trgovino, obrt in industrijo), ki je bila 7. aprila 1933 v Ljubljani.

»Slovenski Narod« od 7. aprila 1933 je prinesel o tej seji obširno poročilo in o Inspekciji dela poročal sledeče:

»V praksi izvajanje zakona o inspekciji dela glede na sedanji položaj obrtništva je poročal zbornični podpredsednik g. Josip Rebek. Proti postopanju Inspekcije dela v zvezi z izvrševanjem delavske zaščitne zakonodaje dobiva Zbornica številne pritožbe. Inspekcija dela je izgubila značaj dobrohotnega svetovalca tudi napram delodajalcem in posredovalcem med delodajalcem in delojemalcem. Postala je oblastvo in ne nadzira samo, če se izpolnjujejo predpisi zakona o zaščiti dela in drugi podobni zakoniti in uredbeni predpisi, temveč tudi odreja in celo kaznuje. Vsak prekršek predpisov je sankcioniran z razmeroma težko kaznijo, ki sega do 5000 Din. Delavska zaščitna zakonodaja gre pri nas predaleč. Naše gospodarstvo ni bilo zmožno prenesti tako velikih socialnih bremen. Pri nas socialne razmere še niso bile zrele za tako moderno zakonodajo, kakor smo jo prvotno dobili.

Zbornica je morala ustreči pritožbam in zahtevam interesentov, pa je sklenila zbrati potrebno gradivo in staviti na merodajnih mestih konkretne predloge za omiljenje prakse pri izvajanju zakona o Inspekciji dela, obenem pa načne tudi vprašanje izpremembe predpisov, ki so v praksi pokazali, da naše socialne in gospodarske razmere za njo še niso zrele.

Torej: »Naše gospodarstvo ni bilo zmožno prenesti tako velikih socialnih bremen.« Kakšnih, gospodje Rebeki? Da se je delavce sililo delati čez 10 ur, da se jim ni hotelo plačevati 50% čezurnega zaslužka? In še to: »Pri nas socialne razmere še niso bile zrele za tako moderno zakonodajo, kakor smo jo prvotno dobili.« A za brezmejno eksploatacijo delavskih moči pa so naše socialne razmere zrele? Za to, da morajo pekovski pomočniki in vajenci delati ponoči, da morajo biti brivnice v nedeljo dopoldne odprte, da se po tekstilnih tovarnah dela po 12, 14 in več ur in to za proketo pasjo mezdo, da razne delikatese in trgovine drže svoje uslužbenke tudi še v trgovini, ko so iste že zaprte in je noč, da krojaški mojstri in konfekcije, šivilje in modistke svoje uslužbenke in uslužbenke zaposlujejo pozno v noč, da, celo čez polnočno uro, kaj, gospodje Rebeki, ali so naše socialne razmere res še tako nezrele, da bi Inspekcija dela ne smela v smislu Zakona o zaščiti delavcev (pa četudi je po našem preudaru zakonjen) kaznovati kršitelje tega zakona? Ali si res še domišljate, da je delavstvo samo tako tu in zato tu, da izsesavate iz njega profit, kolikor le mogoče in kolikor največ?

Zakon o zaščiti delavcev se naj izvršuje, kakor je zakonjen. Kolikor bo Inspekcija dela v tem ovirana, bomo pa zakon izvrševali organizirani delavci sami.

Organizirani delavci, ki je poskušal, kako so socialne razmere nezrele.

Ljubljana.

Drugod grade več stanovanjskih hiš. V Beogradu so zgradili od 1928 do 1932 5237 hiš z 18.173 stanovanji, v Zagrebu v istem času 4884 stanovanjskih hiš. A tudi tam je pomankanje stanovanj. V Ljubljani jih niti v 14 letih niso toliko zgradili in je stanovanjska beda prav velika, čeprav slišimo vedno slavošpeve, kako se pri nas uspešno rešuje stanovanjsko vprašanje v mestih in industrijskih krajih.

Društvo stanovanjskih najemnikov v Ljubljani sporoča svojim članom, da je na zadnji odborovi seji dne 7. t. m. sklenilo prirediti javen shod glede stanovanjskega vprašanja, ki se bo pravčasno naznanil po listih in lepkih. Obenem se je razpravljalo o želji članstva, da bi se pri sedanjih razmerah plačevala stanarina in odpovedala stanovanja mesečno. Društvo poziva stanovanjske najemnike, da se priključijo kot člani, ker le v tem primeru je pričakovati uspehov. Društvo posluša v Vegovi ulici št. 8, dvorišče.

V PRALNEM KOTLU SOLNCE NIKDAR NE ZATONE!

Kadar postavimo perilo v raztopini Radiona na ogenj, prične Radion svoje delo. Milo, ki ga ima Radion v sebi, omehča in razkroji nesnago na milijone čisto majhnih kisikovih mehurčkov potisne čistilno peno mila skozi tkanino in jo naredi snežno-belo. Tako čisti in beli Radion, oboje hkrati, previdno in brez Vaše pomoči.

Schichtov RADION

DELUJE V KOTLU KAKOR SOLNCE NA TRATI

Maribor.

Izguba plina. Te dni so v nočnih urah vršili preizkušnje plinskega omrežja, pri čemer se je ugotovilo, da je plinsko omrežje v sredini mesta najslabše, medtem ko je omrežje v Magdalenskem predmestju še dobro ohranjeno. Ker je izguba plina vsled tega zelo občutna, bodo morali čim prej izpopolniti, oz. izmenjati plinovode, kar bo gotovo le v interesu gospodarstva mestne plinarne. Ze dolgo let se namreč opaža, da gre v izgubo dokaj velika količina plina, toda nikoli se mestni očetje niso odločili, da bi določili potreben kredit za izpopolnitev mestne plinarne in njenega omrežja. Ta štedljivost se je pa izkazala kot zelo slaba kalkulacija, ker je bila baš radi tega na drugi strani izguba mnogo večja.

Prihodnje predavanje »Svobode« se bo vršilo v sredo, dne 19. t. m., ob 20. uri v dvorani Delavske zbornice, Sodna ul., 9/II. Predaval bo g. Osterc »O moderni vzgoji otrok!«. Delavski starši udeležite se tega predavanja polnoštevilno.

Krojaška izpitna komisija na sodišču. V četrtkem so razpravljali pri mariborskem okrajnem sodišču o tožbi dveh mariborskih krojaških mojstrov proti krojaškemu pomočniku, ki je nedavno delal mojstrski izpit, pa je pri istem »padel«. Pomočnik je bil seveda radi tega zelo nesrečen in razburjen in je okrog grozil, da bo krojaška mojstra, ki sta ga pri izpitu »vrгла«, pretepel in enemu »trebuh razparal«, da ne bo nosil več tako debelega trebuha okrog. Prizadevati krojaški mojster je sicer na sodniško vprašanje izjavil, da se tega paranja njegovega trebuha ni nič bal, ker grožnje ni smatral za resno, a je vseeno moral zadevo ovaditi, da se ne bi ponavljale takšne govornice. Pred sodnikom je bil tudi plašč, ki ga je pomočnik delal pri izpitu in so mojstri povedali, da je pomočnik sicer pokazal znanje v prirojanju, a preslabo v praktični izdelavi, ki bi bila kvečjemu za konfekcijo dobra. Pomočnik je svoje govorjenje obžaloval in ga je nato sodnik obsodil le na 300 Din pogojno za eno leto.

SK »Svoboda«. Prosimo vse izletnike, ki so se prijavili za Celovec, da prinesejo denar za voznino do sobote (16. ure) v društveni lokal v poslopju Delavske zbornice. Nadalje opozarjamo mladino, da se v nedeljo, dne 16. aprila ob 9. uri vrši tekma proti SK Rapidu.

Mestno kopališče bo v soboto, dne 15. t. m., odprto od 8. do 15. ure. Čez praznike pa ostane kopališče zaprto.

Mariborsko gledališče. V nedeljo, dne 16. aprila ob 15. uri »Orfeus v podzemlju«. Znižane cene. Zadnjič v sezoni. — Ob 20. uri »Grofica Marica«, gostuje Marica Lubejeva. Znižane cene. — V ponedeljek, dne 17. t. m. ob 15. uri »Se li razumemo«. Znižane cene. — Ob 20. uri »Pri belem konjičku«. Znižane cene. Zadnjič.

Delavci in nameštenci jedo samo v Javni kuhinji na Slomškovem trgu št. 6.

Za šolsko deco kupujte le pri nas na Slomškovem trgu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d.d.

Celje.

Naši brivski pomočniki, organizirani v podružnici Saveza brivskih pomočnikov, so po svojem končanem tečaju za železno ondulacijo se udeležili preteklo nedeljo natečajnega friziranja, ki se je vršilo v Mariboru. Tozadevna komisija, kateri je predsedoval g. Franchetti, brivski mojster iz Ljubljane ob zastopstvu zastopnika banovine, Delavske zbornice in drugih institucij, se je zelo pohvalno izrekla o delovanju Celjanov in prisodila I. mesto Viktorju Peganu, II. mesto Josipu Kučanu in III. mesto Josipu Müllerju. Čestitamo podružnici brivskih pomočnikov, predvsem pa trem odlikovancem.

Sportni kriterij v Celju. Naša stara tetka »Nova Doba« je včasih zelo originalna. Ima dobro gojen vrt, na katerem rastejo čudovite cvetke. Najlepših pa lahko najdeš na njenem vrtu ob ponedeljkih po kaki nogometni tekmi takozvanega slovenskega SK Celje. Jako radi imamo to cvetje, pa posebno sedaj v postu, ko je v naravi še vse pusto. Toda te cvetke so na razpolago samo v dveh barvah, dveh čudovitih barvah, v beli in črni. Ne bi hotel reči, da so to cvetke enodnevnice, ker rastejo perijodčno in so vedno enake, to pa le vem, da zrastejo vedno v eni noči Spretni vrtnar, katerega imenuje tetka »sportni poročevalec«, pa poveže te cvetke v en šopek, vse skupaj, črne in bele. S tem šopkom se nakiti tetka vedno potem še tisti ponedeljek popoldne. Tako nakitena nam razlaga, za koga je zrastle cvetke. Fantom SK Celja belo, a moštvo nasprotnega kluba črno. Po nedeljski tekmi z delavskim SK Olimpij je bil njen šopek posebej bogaten in sem nekaj cvetk pobral, belih in črnih. Bele so take: »Celje, da je baje okrepljeno z novimi, oz. že stari, pa na novo zažarelimi zvezdami (pomislite v nedeljo popoldne), ki so baje od groma; M. čisti, K. čisti (od kod toliko smeti), M. vzame v krasnem skoku žogo, T. je lačen žoge (da ne bi pomotoma požrl kakega igralca), vratar prepozno intervenira, Celje dominira, Celje igra nežno, T. preži na žogo (je še vedno lačen), vratar je napravil taktično pogreško (nasprotniki so zabili gol) itd.« Črna cvetja bi pa to pot skoro ne bil nič nabral imenitni vrtnar. No pač, nekoliko cvetk: Olimp postaja oster (dobro igra), O. foula (se ne da čistiti od kakega kga), O. je preveč surov, foul sledi foulu itd. Tolmačenja v oklepajih je napisal očividec tekme. Če bi hotel zbrati vse sportno cvetje z vrtov »Nove Dobe«, bi pač imel preveč dela. Priobčujemo pa te vrstice zato, da bo še kdo, ki ne pozna naše tetke, vedel, kako razvit čut za sport imamo v Celju. Kdor bi pa hotel videti cvetje v originalu, naj se ne trudi iskati ponedeljkove številke »ND«, saj bo kaj takega bral lahko zopet prihodnjič, v ponedeljek po prvi nogometni tekmi. Janez Crbogoz.

Ruše.

Protidraginjski shod. Preteklo nedeljo je sklicala podružnica Splošne delavske zveze protidraginjski shod, katerega se je udeležilo izredno veliko število delavcev iz tovarne, pa tudi gozdnih delavcev in celo kmetov. — Shod je otvoril s. Kreuh. Poročal pa je s. Eržen, ki nam je v svojih izjavah pokazal prave vzroke draginje.

ki so spekulacija, verižništvo in pa do neke mere tudi konzumne davščine. Ob koncu zborovanja je govornik omenil tudi naraščanje fašistične reakcije v Evropi, ki bo v državah, v katerih je zmogala ali bo zmogala, omogočila še večje izkoriščanje delovnega ljudstva. Proti fašistični nevarnosti pomaga samo res močna enotna organizacija in zavednost delavstva. — Zborovalci so govorniku pritrjevali in nato soglasno sprejeli od predsednika predlagano resolucijo, ki bo predložena na vseh merodajnih mestih. — S tem zborovanjem se je tudi ruško delavstvo solidarno priključilo akciji, ki jo je započela centrala svobodnih strokovnih organizacij.

Za tiskovni sklad so darovali ti-le ruški sodruzi: Pristovnik L. 2 Din, Fürst 2 Din, Kohne 4 Din, Adamič V. 5 Din, Grahernik 2 Din. — Posnemajte jih!

Ribnica na Pohorju.

Smrtna kosa. Neizprosna smrt je posegla v naše vrste in nam iztrgala sodruga Miho Medveda, starega 19 let. Bil je zvest član »Splošne delavske zveze« in med ustanovniki »Delavske telovadne in kulturne zveze« Svobode. Ustanovnega občnega zbora »Svobode«, ki bo 23. aprila 1933, žal, ni dočakal. Na mladih potih življenja ga je srečala smrt. Sodruga Medved Miha je bil pri vseh svojih sodrugih in sodelavcih priljubljen mladenič. Bil je izvrsten igralec pri dramatičnih uprizoritvah in je pri vseh prireditvah vneto sodeloval. — Pogreb se je vršil v nedeljo, 9. aprila t. l. dopoldne. Udeležili so se ga malone vsi sodruzi in drugi občani, tako da je bilo nad 400 pogrebcev. Pri sprevedu je igrala naša ribniška godba. Ob grobu se je poslovil od umrlega sodruga Vernik s tako lepim poslovnim govorom, da so vse obile solze. Organizirano delavstvo v Ribnici je pokazalo, kako zna ceniti skupnost in sodružnost in da je s tem, če je organizirano, utrdili tudi medsebojno prijateljstvo. — Sodrugi pa so se tudi zavzeli za težko prizadete starše, ki jim je sin bil v veliko pomoč ter so nabrali 142 Din. Ni sicer veliko, a darovano in nabrano je bilo iz srca. »Splošna delavska zveza« in »Svoboda« pa bosta ohranili svojega člana v trajnem spominu in za vzgled vsem. Staršem naše najiskrenejše sožalje in vsem hvala lepa.

Črna pri Prevaljah.

Tukajšnje delavsko kulturno društvo »Svoboda« priredi na velikonočni ponedeljek, dne 17. t. m. ob 3. uri popoldne v Knezovi dvorani Marksovo proslavo z zanimivim dnevnim redom. Na programu so: govor, razne deklamacije, govorniki zbori itd., kratka mnogo zanimivega, novega, zabavnega in tudi koristnega za vsakega, zato pridite polnoštevilno. Vstopnine ni!

Ptuj.

Drugi izlet mladinskega odseka se bo vršil ob lepem vremenu na velikonočni ponedeljek k Sv. Vidu, kjer bodo takrat tabilirali naši mali, ki so bili z nedeljskim izletom zelo zadovoljni. Vabijo se tudi starejši sodruzi in sodružice, da se jim pridružijo. Odhod ob 8. uri od Dominikanskega trga. Uprizoritev »Rdečih rož« v nedeljo, še bolj pa v ponedeljek po udeležbi ni izpolnila pričakovanja igralcev, ki so se sicer potrudili in zaslužijo priznanje, posebno s. K. kot »brezsrčni« ravnatelj. Vodstvu pa bodi povedano, da je za tako delo potrebno več kot samo dobra volja...

Reševanje brezposelnosti. Naši brezposelni, ki jih zaposluje občina, so vendar dobili spet 15 Din dnevno, le da ni razveseljiva tolažba, da se vsled »pomanjkanja sredstev« ukine delo dne 15. t. m.

Smrtna kosa. Na Bregu je v ponedeljek jutraj umrl zadet po srčni kapi kovač Spolenjak, oče s. S., kateremu izrekamo iskreno sožalje.

Zagorje ob Savi.

Zagorska »Svoboda« priredi na velikonočni ponedeljek, dne 17. aprila t. l., ob 5. uri popoldan v Zadrugi dvorani na Lokah **MARXOVO PROSLAVO.**

Spored:

1. Otvoritev proslave z Alegorično sliko in petjem.
2. Predavanje o Dinamiki gospodarstva (Karla Marxa), predava sodr. profesor B. Teply iz Maribora.
3. Mladinska igra »Sirota Marica«, drama v 4 dejanjih, obleke iz Narodnega gledališča iz Ljubljane.
4. Nastop pevskega odseka »Svobode« z delavskimi pesmimi.
5. Živa slika.

Tožba proti tovarnarju Pogačniku v Breznu radi 14 dnevne odpovedi.

Lansko jesen je tovarnar Eduard Pogačnik v Breznu odpustil več delavcev, ne da bi jim poprej službo 14 dnevno odpovedal in plačal za 14 dnevno odpovedno dobo. Delavci so nato vložili po odvetniku dr. Reismanu iz Maribora proti Pogačniku pri okrajnem sodišču v Marenbergu tožbo na plačilo mezde za zakonito 14 dnevno odpovedno dobo. Toženci so pri razpravi navedli, da jih je tovarnar Pogačnik odpustil, ko so se z ostalimi delavci strokovno organizirali. Ta organizacija je bila po navedbi delavcev tovarnarju kakor ogenj v strehi. Začel je od delavcev zahtevati, da izstopijo iz organizacije, ker jih bo drugače odpustil iz službe. Delavci pa se grožnji vseeno niso uklonili, ampak vztrajali pri strokovni organizaciji.

Zakaj je bil odpuščjen?

Tako se je zgodilo tudi z delavcem S. M. Čeprav zakon o zaščiti delavcev organiziranje dopušča, tega toženi tovarnar Pogačnik ne priznava, temveč je delavca M. 14. okt. 1932 odpustil iz službe brez vsake odpovedi, ko je M. odklonil izstop iz organizacije. Ko pa ga je M. po odvetniku opominjal, naj plača odpovedno dobo, je Pogačnik odgovoril, da M. ni odpovedal službe in je odklonil vsako plačilo. Tudi intervencija zastopnika Delavske zbornice je bila brezuspešna. Pogačnik je nato trdil, da je odstavil M.-a od dela radi tega, ker so mu

bili zarubljeni njegovi mesečni prejemki, in da bo prišel zopet na delo, ko bo to zadevo uredil.

Sodišče je razsodilo, da je tudi iz tega razloga odpust iz službe brez odpovedi neveljaven, in je obsodilo Pogačnika, da mora plačati M.-u mezdo za 14 dnevno odpovedno dobo in tudi za ta čas stanovanje, katero je imel v tovarni. Ravno tako mora plačati tovarnar Pogačnik stroške delavčevega in svojega advokata. — Tožbe ostalih tožiteljev pa so še v teku in se bodo vršile še razprave pri okrajnem sodišču v Mariboru.

Delavcu M.-u čestitamo k uspehu. Ostalim delavcem tovarne Pogačnik pa naj bo to svarilen opomin, da se vsi do zadnjega vpišejo v svojo strokovno organizacijo, kjer bodo vsikdar dobili zaščito in pouk, če jih bo hotel delodajalec prikrašiti v njihovih pravicah. Tudi za M.-a se je zavzela organizacija in dosegla častno zmago, ki je obenem zmaga mlade delavske strokovne organizacije v Breznu. Naročajte in čitajte pa tudi »Delavsko Politiko«, ki vedno poroča o takšnih delavskih borbah in delavskih pravicah.

Tovarnar Eduard Pogačnik ima v Breznu tovarno za izdelovanje papirja in je brat tovarnarja Hinko Pogačnika iz Ruš, ki izdaja v Mariboru nemški dnevnik »Mariborer Zeitung«.

Jesenice.

Protidraginski shod na Jesenicah se je vršil ob lepi udeležbi v nedeljo, dne 9. t. m. Poleg vprašanja draginje so se na njem obravnavala tudi še vprašanja novega pravilnika o Bratovskih skladnicah in rešitev kolektivne pogodbe.

Nesreča v tovarni KID. V petek, dne 7. t. m., se je pripetila v žični valjarji KID težja nesreča, ko se je delavcu s. Mavcu Ivanu žica zadržala v koleno in prodrla do kosti. Sreča je, da je bila žica krajša in manj napeta, tako da se je ob kosti ustavila in ni šla — kakor se je to zgodilo že tudi na Jesenicah — kar skozi koleno, bedro ali nogo. Točen vzrok te vrste nesreče, ki se zgodi večkrat radi prepočasne odstranitve slabega materiala itd., še ni ugotovljen.

Občni zbor Zveze delavskih žena in deklet na Jesenicah se je vršil v soboto, dne 25. marca t. l., in je bil dobro obiskan. Centralo je zastopala s. Brezarjeva. Poročale so o delu ss. Zugwitzeva, Kristanova in Kavčičeva. Debata je bila precej

Ali si že dobil novega naročnika za »Delavsko politiko«, smatraj to za svojo dolžnost!

živahna, vendar so bila vsa poročila z zadovoljstvom vzeta na znanje. Novi odbor je sestavljen takole: predsednica s. Zugwitz Helena, namestnica s. Marija Žužek, tajnica s. Hermina Kristanova, nam. s. Ivana Korenova, blagajničarka s. Kavčič Mici, nam. s. Malenšek Francka, kontrola ss. Giorgioni Marija in Azman Ivana. V širši odbor so bile izvoljene ss. Hafner Mici in Jerala Mici (za Kurjo vas), ss. Čelesnik Ivanka, Bolte Kati in Markelj Marija (za Pod mežakljo), ss. Mohorič Jožica, Rajner Julka in Kavčič Mici za Borovlje, ss. Sest Pavla za Senožete, s. Brajc Angela za Jesenice, ss. Židanek Marija, Strempfelj Ivana, Križelj Kati, Kunčič Jeti, Drešar Kati in Kos Ana za Savo in Vister Ana za upokojenke. Pričakovati in želiti je, da bo podružnica delala tudi letos s tako voljo in uspehi kakor lani in sploh doslej. Vse delavske žene pa pozivamo, da se oklenejo te svoje organizacije.

Godbeni odsek SMRJ je imel nedavno svoj redni letni občni zbor. Po poročilih, v katerih so dosedanja odborniki ugotovili lep, zlasti moralen, napredek in uspeh kovinarske godbe na Jesenicah v preteklem letu, je bil izvoljen nov odbor in to: predsednik s. Ivan Malenšek, tajnik s. Slamnik Lojze, blagajnik s. Zupan Jože, nam. s. Zupančič Anton, arhivar s. Mirtič Ivan; kontrola in odbor: ss. Lapajne Ivan in Rovan Franc, kapelnik s. Čelesnik Franc. Zela vseh članov godbe, ki so prišli na ta lepo uspešni občni zbor godbe, je, da se delo godbe še vse bolj poživijo in da se kovinarji tudi materijelno spomnijo na svoje dolžnosti do godbe. Poleg onih, ki so že podporni člani godbe, naj pristopijo h godbi še vsi drugi, saj 2 Din mesečno vendar ni skoro nikak denar. Godba pa se zaveda svojega namena in smotra, ter živi samo od članarine, ne pa od pohajanja na kakšne prireditve, ki niso nje smoter. Zato pristopite vsi h godbenemu odseku SMRJ!

PREKLIC.

Podpisana Frančiška Narobe sem bila po drugih krivo informirana in izjavljam, da ni resnica, kar sem govorila o Andreju Luštreku.

Frančiška Narobe
Goričane pri Medvodah.

STAVBENA, KONZUMNA IN GOSTILNIŠKA ZADRUGA

„DELAVSKE DOM“

V TRBOVLJAH R. Z. Z. O. Z.

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po čistih 6% od dne vloge do dne dviga. Ima 3 delavske domove, 2 v Trbovljah, kakor tudi 3 prodajalne in 2 gostilni v Trbovljah in 1 prodajalno in gostilno v Senovem pri Rajhenburgu, v katerih se oddaja blago najboljše kvalitete po najnižjih cenah. Član te zadruga lahko postane vsak, ki vplača delež in vpisnino; delež znaša Din 400.—, vpisnina Din 10.—.

NAČELSTVO.